

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΤΟ
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

Αθήνα, 03-07-2023

Αριθμός γνωμοδότησης 96/2023

Αριθμός ερωτήματος : Το υπ' αριθμ. γεν. πρωτ. 20155/25-4-2023 έγγραφο της Διεύθυνσης Μέριμνας, Τμήμα Φοιτητικής Μέριμνας.

Περίληψη ερωτήματος : Ερωτάται, εάν ο φοιτητής Ε.Ε. : Α) Έχει την δυνατότητα να ζητά να ληφθούν υπ' όψη μόνο τα προσωπικά του εισοδήματα, όπως αυτά εμφανίζονται στο έντυπο Ε1 της δήλωσης φόρου εισοδήματος φορολογικού έτους 2021 που έχει υποβάλλει, προκειμένου να θεωρηθεί «οικονομικά αδύναμος» και συνακόλουθα δικαιούχος του ετήσιου χρηματικού βραβείου «ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΛΟΥΜΙΣΤΟΣ». Β) Νόμιμα έχει προσκομίσει και επικαλείται τα έγγραφα των εντύπων Ε1 και Ε2 της δήλωσης φόρου εισοδήματος φορολογικού έτους 2021, μετά την πάροδο της προθεσμίας, η οποία είχε ταχθεί για προσκόμιση δικαιολογητικών από τους ενδιαφερόμενους στην από 20/01/2023 σχετική «Πρόσκληση-Ανακοίνωση» της Πρυτανείας του Ε.Μ.Π.

Ιστορικό

Από το πραγματικό το οποίο εκτίθεται στο εξεταζόμενο ερώτημα σε συνδυασμό προς τα στοιχεία του υπηρεσιακού φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα :

1. Η ερωτώσα υπηρεσία με την από 20-01-2023 «Πρόσκληση-Ανακοίνωση» που έχει εκδώσει για λογαριασμό του Ιδρύματος, γνωστοποίησε, προς κάθε ενδιαφερόμενο, ότι προς εκπλήρωση της τελευταίας επιθυμίας της Μαρίας Χήρας Πλουμιστού πρόκειται να χορηγηθεί για το έτος 2022 το προβλεπόμενο

από την διαθέσιμη ετήσιο χρηματικό βραβείο σε διπλωματούχο της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Ε.Μ.Π. Απαραίτητη προϋπόθεση, όμως, προς συμμετοχή στη σχετική διαδικασία ορίστηκε ότι οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να είναι, πλην άλλων, οικονομικά αδύναμοι. Καλούσε δε τους υποψήφιους να υποβάλλουν ηλεκτρονικά σε συγκεκριμένη ιστοσελίδα και εντός καθοριζόμενης προθεσμίας, από 20-01-2023 μέχρι 23-3-2023, ορισμένα δικαιολογητικά, μεταξύ των οποίων : α) Σχετική αίτηση, β) Αντίγραφο εκκαθαριστικού σημειώματος της ΔΟΥ φορολογικού έτους 2021 των γονέων τους. γ) Αντίγραφο δικού τους εκκαθαριστικού σημειώματος ΔΟΥ φορολογικού έτους 2021 ή, εφόσον δεν υπήρχε, υπεύθυνη δήλωση ν. 1599/1985 με περιεχόμενο ότι, κατά το αναφερόμενο έτος, δεν διέθεταν προσωπικά εισοδήματα και για αυτόν τον λόγο δεν είχαν υποβάλλει δήλωση φορολογίας εισοδήματος στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. δ) Άλλη υπεύθυνη δήλωση με περιεχόμενο ότι είχαν λάβει γνώση των όρων της σχετικής προκήρυξης και ότι αποδέχονταν πλήρως και ανεπιφυλάκτως τους όρους αυτούς.

2. Η πρόσκληση αυτή απεστάλη, κατά νόμο, στην Διεύθυνση Εθνικών Κληροδοτημάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής χωρίς από την τελευταία να έχει διατυπωθεί οποιαδήποτε επιφύλαξη νομιμότητας.

2. Μεταξύ των υποψηφίων για την διεκδίκηση του βραβείου περιλαμβανόταν και ο φοιτητής Ε.Ε., ο οποίος είχε υποβάλλει εμπρόθεσμα την από 22-3-2023 (αριθμ. πρωτ. 14395/23/B14) σχετική αίτησή του συνοδευόμενη από τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Κατόπιν αυτού η υπηρεσία συνέταξε την από 31-03-2023 εισήγησή της απευθυνόμενη προς την Σύγκλητο του Ιδρύματος, με την οποία πρότεινε τον δικαιούχο του βραβείου. Για την διαμόρφωση της πρότασης εφάρμοσε συγκεκριμένο αλγοριθμικό τύπο, ο οποίος διατυπώθηκε με την υπ' αριθμ. 14/20-07-2001 απόφαση της Συγκλήτου και αναδιατυπώθηκε με την υπ' αριθμ. 3/17-6-2016 απόφαση του ίδιου οργάνου. Τούτο προκειμένου να προσδιοριστεί η απαιτούμενη «οικονομική αδυναμία» των υποψηφίων, στοιχείο που αποτελούσε απαραίτητο όρο διεκδίκησης του βραβείου. Όπως προκύπτει από την ανάπτυξη του μαθηματικού τύπου, για την εξαγωγή του συμπεράσματος υπολογίζεται το συνολικό οικογενειακό εισόδημα του υποψηφίου και όχι μόνο το ατομικό τούτου. Μετά την υποβολή της εισήγησης της υπηρεσίας και πριν την έκδοση της απόφασης της Συγκλήτου, ο υποψήφιος Ε.Ε. υπέβαλε την από 3-4-2023 (αριθμ. πρωτ.

17000/2023) δεύτερη αίτησή του, με την οποία, επικαλούμενος διατάξεις του άρθρου 11 ν. 4172/2013 περί του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, ισχυρίστηκε ότι δεν τυγχάνει προστατευόμενο μέλος της (πατρικής) οικογένειάς του, έτσι ώστε να πρέπει να συνυπολογίζεται το συνολικό εισόδημα αυτής, αντί να υπολογίζεται μόνο το δικό του ατομικό, ότι είναι, πλέον, ηλικίας 41 ετών και ότι διαμένει σε οικία, η οποία του έχει παραχωρηθεί από τον πατέρα του και δεν είναι φιλοξενούμενος αυτού. Προς απόδειξη των ισχυρισμών του προσκόμισε τα σχετικά έντυπα Ε1 και Ε2, τα οποία είχαν υποβληθεί στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. ως δήλωση φόρου εισοδήματος του φορολογικού έτους 2021.

Κατόπιν τούτου δημιουργήθηκαν οι προβληματισμοί της υπηρεσίας κατά πρώτον εάν ο συγκεκριμένος υποψήφιος είχε την δυνατότητα να ζητά να ληφθούν υπ' όψη μόνο τα προσωπικά του εισοδήματα, προκειμένου να θεωρηθεί «οικονομικά αδύναμος» και συνακόλουθα δικαιούχος του βραβείου, και κατά δεύτερον εάν νόμιμα έχει προσκομίσει και επικαλείται, μετά την πάροδο της προθεσμίας που είχε ταχθεί από την διοίκηση, τα αναφερόμενα δικαιολογητικά.

Νομοθετικό πλαίσιο.

3. Με την διάταξη του άρθρου 109 παρ. 1 του Συντάγματος, όπως αυτό ισχύει μετά το ψήφισμα της 25 Νοεμβρίου 2019 της Θ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων (Α' 187) ορίζεται ότι :

«Δεν επιτρέπεται η μεταβολή του περιεχομένου ή των όρων διαθήκης, κωδίκελλου ή δωρεάς, ως προς τις διατάξεις τους υπέρ του Δημοσίου ή υπέρ κοινωφελούς σκοπού».

4. Με τις παρακάτω διατάξεις του Αστικού Κώδικα ορίζονται τα εξής :

Άρθρο 173

«Κατά την ερμηνεία της δήλωσης βουλήσεως αναζητείται η αληθινή βούληση χωρίς προσήλωση στις λέξεις».

Άρθρο 1781

«Είναι άκυρη η διάταξη της διαθήκης υπέρ προσώπου τόσο αορίστου ώστε ο προσδιορισμός το να είναι αδύνατος».

5. Με τις παρακάτω διατάξεις ν. 4182/2013 «Κώδικας Κοινωφελών Περιουσιών, σχολαζουσών κληρονομιών και λοιπές διατάξεις» ορίζονται τα ακόλουθα :

Άρθρο 1

«Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κώδικα νοούνται :

Παρ. 3 : «Κοινωνικής σκοπός» : κάθε εθνικός, θρησκευτικός, φιλανθρωπικός, εκπαιδευτικός, πολιτιστικός και γενικά επωφελής για την κοινωνία, εν όλω ή εν μέρει, σκοπός».

Άρθρο 10

Παρ. 1 : «Περιουσίες που καταλείπονται υπέρ κοινωνικών σκοπών αξιοποιούνται κατά τον τρόπο που όρισε ο διαθέτης ή δωρητής. Απαγορεύεται η μεταβολή τόσο των παραπάνω κοινωνικών σκοπών όσο και του τρόπου και των όρων διαχείρισης της περιουσίας, καθώς και των ορισμών για τον τρόπο διοίκησής της».

Παρ. 2 : «Αν υπάρχει αμφιβολία περί του περιεχομένου της βούλησης του διαθέτη ή δωρητή ή αμφισβήτηση επ' αυτού, αυτή επιλύεται από το αρμόδιο κατ' άρθρο 825 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας δικαστήριο».

Άρθρο 56

Παρ. 1 : «Αν με συστατική πράξη έχει ανατεθεί σε ίδρυμα η χορήγηση υποτροφιών και δεν προβλέπεται από τη συστατική πράξη ή τον Οργανισμό του η διεξαγωγή διαγωνισμού, οι υποτροφίες χορηγούνται κατόπιν σχετικής έγγραφης γνωστοποίησης προς την αρμόδια περιφερειακή υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και προς την αρμόδια αρχή : (α) της πρόσκλησης και των όρων για τη χορήγηση υποτροφιών και της ανάρτησης αυτών στην ιστοσελίδα του Ιδρύματος και της δημοσίευσης αυτών σε μια εφημερίδα πανελλαδικής κυκλοφορίας και (β) της απόφασης του διοικητικού συμβουλίου περί χορήγησης των υποτροφιών. Η αρμόδια αρχή μπορεί να ελέγχει την τήρηση των όρων της συστατικής πράξης, του Οργανισμού και του νόμου και να ζητά την τροποποίηση των όρων για τη χορήγηση ή της απόφασης του διοικητικού συμβουλίου περί χορηγήσεως εντός αποκλειστικής προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την κάθε κοινοποίηση μόνο για λόγους που ανάγονται στην παράβαση των όρων της συστατικής πράξης, του Οργανισμού ή του νόμου. Μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας, η αρμόδια αρχή δεν μπορεί να αιτηθεί τροποποίηση».

6. Με τις παρακάτω διατάξεις ν. 2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (Α' 45) ορίζονται τα εξής :

Άρθρο 10

Παρ. 1 : «Οι προθεσμίες για την υποβολή αίτησης, αναφοράς, δήλωσης ή άλλου εγγράφου του ενδιαφερομένου, καθώς και για οποιαδήποτε άλλη ενέργειά του είναι αποκλειστικές, εκτός αν χαρακτηρίζονται ενδεικτικές από τις διατάξεις που τις προβλέπουν».

Παρ. 4 : «Αν οι διατάξεις επιβάλλουν τη συνυποβολή πιστοποιητικών, δικαιολογητικών ή άλλων δημόσιων εγγράφων και αυτά δεν συνυποβάλλονται, για λόγους που αφορούν την αρμόδια για την έκδοσή τους διοικητική αρχή, αρκεί η εμπρόθεσμη υποβολή του εγγράφου του ενδιαφερομένου. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει στο υποβαλλόμενο από τον ενδιαφερόμενο έγγραφο να γίνεται μνεία του λόγου της μη συνυποβολής των δημόσιων εγγράφων, τα οποία, πάντως, ο ενδιαφερόμενος οφείλει να προσκομίσει όταν εκλείψει η αιτία που κατέστησε αδύνατη τη συνυποβολή τους».

Ερμηνεία-εφαρμογή διατάξεων

Από τις αναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους εν όψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που υπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών, που τέθηκαν υπ' όψη μας από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα :

7. Κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 109 παρ. 1 του Συντάγματος, η συνταγματική προστασία και η κατοχύρωση της θέλησης των διαθετών (και δωρητών) εκτείνεται στον οριζόμενο, ασφαλώς, με τη διαθήκη (ή δωρεά) σκοπό, περαιτέρω, όμως, καταλαμβάνει, και τον τρόπο διαχείρισης της περιουσίας, που έχει διατεθεί ή δωρηθεί, διότι οι ορισμοί αυτοί μαζί με το σκοπό, αποτελούν το ουσιώδες μέρος του περιεχομένου και των όρων της διαθήκης ή της δωρεάς, καθώς και της διοίκησης του τυχόν συνισταμένου ιδρύματος, έτσι ώστε να αποκλείονται επεμβάσεις εκ μέρους του κράτους, οι οποίες στοχεύουν στη μεταβολή του σκοπού ή του τρόπου εκπλήρωσης του σκοπού, όπως αυτοί ορίστηκαν από τους διαθέτες ή τους δωρητές (βλ. σχετ. Εφ. Πατρ. 75/2020, Εφ. Αθ. 9622/1997, Ν.Σ.Κ. 62/2019, 200/2016, 66/2015, 206/2014, 179/2013, Λεοντής-Αθανασόπουλος-Αλικάκος : «Ερμηνεία Αστικού Κώδικα», εκδ. 2020, σελ. 274, Λιάπης : «Η κατ' άρθρο 109 του Συντάγματος Προστασία Κοινωφελούς διαθήκης ή δωρεάς .....», 2017 σελ. 412). Κατ' εξαίρεση, όμως, επιτρέπεται η μεταβολή των όρων της συστατικής πράξης, καθόσον αφορά στην επωφελέστερη χρησιμοποίηση ή διάθεση του

καταλειφθέντος περιουσιακού στοιχείου, όταν βεβαιώνεται με δικαστική απόφαση ότι η θέληση του διαθέτη ή δωρητή δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί, καθώς και αν μπορεί να ικανοποιηθεί καλύτερα, κατά τους ειδικότερους ορισμούς του νόμου (βλ. σχετ. Ν.Σ.Κ. 66/2015 ο.π. με παραπομπές σε νομολογιακά δεδομένα).

8. Το νοηματικό περιεχόμενο της έννοιας «κοινωφελής σκοπός» κατ' άρθρ. 109 Συντ. δεν προκύπτει απευθείας από το συνταγματικό κείμενο. Βοηθητικά για την εξειδίκευση αυτής της αόριστης νομικής έννοιας μπορεί να λειτουργήσει η αναγωγή στον νομοθετικό ορισμό του κοινωφελούς σκοπού κατά το άρθρ. 1 παρ. 3 του ν. 4182/2013 (αντίστοιχος ήταν και ο νομοθετικός ορισμός του άρθρ. 1 του καταργηθέντος πλέον ΑΝ 2039/1939). Σύμφωνα με τον ορισμό αυτόν κοινωφελής σκοπός είναι «κάθε εθνικός, θρησκευτικός, φιλανθρωπικός, εκπαιδευτικός, πολιτιστικός και γενικά επωφελής για την κοινωνία, εν όλω ή εν μέρει, σκοπός». Η απαρίθμηση, βέβαια, των διαφόρων κατηγοριών κοινωφελών σκοπών στο άρθρ. 1 παρ. 3 του ν. 4182/2013 δεν θα πρέπει να θεωρηθεί αποκλειστική. Η χρησιμοποιούμενη στον νόμο αόριστη νομική έννοια «γενικά επωφελής για την κοινωνία» μπορεί να λάβει διαφορετικά περιεχόμενο ανάλογα με τις εκάστοτε περιστάσεις. Η Πολιτεία είναι πάντως αρμόδια για την έγκριση της σύστασης των κοινωφελών ιδρυμάτων, όταν κάτι τέτοιο θέλει ο διαθέτης, (βλ. αρθρ. 51 ν 4182/2013) και στο πλαίσιο αυτό κρίνει εάν ο εκάστοτε υπό έγκριση κοινωφελής σκοπός ανταποκρίνεται στο πνεύμα του άρθρ. 1 παρ. 3 του ν. 4182/2013, λαμβάνοντας υπ' όψιν τις εκάστοτε κοινωνικές συνθήκες. Κατά την άσκηση της σχετικής αρμοδιότητας η Πολιτεία συμβάλλει στην εξειδίκευση της έννοιας του κοινωφελούς σκοπού. Κατά τη νομολογία κοινωφελής είναι «..... ο σκοπός που αποβλέπει στη θεραπεία του κοινού συμφέροντος ή ευρείας κατηγορίας ωφελούμενων προσώπων ανεξάρτητα αν έχει αναχθεί από το νόμο σε κρατικό ή δημοτικό σκοπό ....». Νομολογιακά παραδείγματα κοινωφελών σκοπών είναι η ικανοποίηση φιλανθρωπικών σκοπών, ακόμα και χωρίς ειδικότερο προσδιορισμό συγκεκριμένου φιλανθρωπικού ή κοινωνικού τομέα, η ίδρυση ή η ανέγερση νοσοκομείου, η καλλιέργεια και ανάπτυξη του καλλιτεχνικού αισθητηρίου των Ελλήνων και των ιστορικών γνώσεων περί τέχνης, η δημιουργία εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της γενικής ή ειδικής εκπαίδευσης, η σύσταση και διατήρηση ιερατικής σχολής, η προαγωγή της

διεπιστημονικής έρευνας, και η διεξαγωγή δασοπονικών ερευνών (βλ. σχετ. Λιάπη ο.π. σελ. 413, Ν.Σ.Κ. 179/2018, 206/2014).

9. Από τις διατάξεις των άρθρων 173 και 1781 Α.Κ. προκύπτει ότι για την ερμηνεία των διατάξεων της τελευταίας βούλησης αναζητείται, χωρίς προσήλωση στις λέξεις, η πραγματική θέληση του διαθέτη και με βάση μόνο την υποκειμενική άποψή του και δεν ερευνάται η αντικειμενική έννοια της δήλωσης, όπως αυτή θα την αντιλαμβάνονταν οι τρίτοι κατά την συναλλακτική καλή πίστη, δηλαδή σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 200 Α.Κ., το οποίο, όμως δεν έχει εφαρμογή στην ερμηνεία των διαθηκών (βλ. σχετ. Α.Π. 72/2021, 233/2020, 1044/2019, Εφ. Αθ. 5548/2001, Ν.Σ.Κ. 62/2019, 66/2015). Στην περίπτωση κατά την οποία υφίσταται αμφιβολία ή αμφισβήτηση ως προς την έννοια διάταξης της δήλωσης τελευταίας βούλησης, αυτή επιλύεται από το αρμόδιο δικαστήριο κατ' άρθρο 825 Κ.Πολ.Δ., όπως τούτο προβλέπεται από την διάταξη του άρθρου 10 παρ. 2 ν. 4182/2013. Η ενώπιον του παραπάνω δικαστηρίου διαδικασία συνίσταται στην επίλυση αμφισβητήσεων ως προς την έννοια διατάξεων και η σχετική ερμηνεία που οδηγεί στην άρση σχετικών αμφισβητήσεων, είναι δεσμευτική για την διοίκηση. Περαιτέρω, κατά έννοια των διατάξεων του άρθρου 825 Κ.Πολ.Δ., το δικαστήριο έχει αρμοδιότητα να κρίνει οποιαδήποτε αμφιβολία ή αμφισβήτηση που έχουν σχέση με την διαχείριση ή εκκαθάριση των καταληφθείσας περιουσίας για κοινωφελή σκοπό, όχι, όμως, όταν αυτή ανάγεται σε άλλα θέματα ερμηνείας (βλ. σχετ. Ν.Σ.Κ. 66/2015 ο.π., με τις αυτόθι παραπομπές).

Από τις διατάξεις του άρθρου 56 παρ. 1 ν. 4182/2013, οι οποίες έτυχαν στο προκείμενο εφαρμογής από την διοίκηση, προκύπτει ότι, όταν δεν προβλέπεται η διενέργεια διαγωνισμού από την συστατική πράξη από το υπόχρεο Ίδρυμα για την χορήγηση υποτροφιών (ή και άλλων βοηθημάτων), εκδίδεται από την αρμόδια υπηρεσία πρόσκληση απευθυνόμενη προς κάθε ενδιαφερόμενο, στην οποία περιλαμβάνονται οι όροι χορήγησης του βοηθήματος, που δημοσιοποιείται προσηκόντως. Αυτή, μαζί με την σχετική απόφαση του διοικούντος το Ίδρυμα οργάνου, αποστέλλεται (συνήθως) στην κατά τόπον αρμόδια διοικητική περιφέρεια προς έλεγχο νομιμότητας. Η εν λόγω αρχή ασκεί τον σχετικό έλεγχο υπό την απαραίτητη προϋπόθεση ότι δεν έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση κατά την διαδικασία του άρθρου 825

Κ.Πολ.Δ., με την οποία έχει επιλυθεί τυχόν αμφισβήτηση περί την έννοια όρου της συστατικής πράξης. Ο έλεγχος περιλαμβάνει την ερμηνεία της οικείας διάταξης, που περιέχει την βούληση του διαθέτη ή δωρητή, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν έχει, τυχόν, χωρήσει παραβίαση του περιεχομένου ή όρου της πράξης από τον τρόπο, με τον οποίο το Ίδρυμα, που διαχειρίζεται την κοινωφελή περιουσία, έχει ερμηνεύσει τη διάταξη. Η ερμηνευτική προσέγγιση τόσο των οργάνων του Ιδρύματος πρωτογενώς, όσο και της αποκεντρωμένης διοίκησης στη συνέχεια, αποτελεί αναμφισβήτητη αρμοδιότητά τους, χωρίς προς τούτο, να εμποδίζονται από τις ρυθμίσεις του άρθρου 825 Κ.Πολ.Δ. (βλ. σχετ. Ν.Σ.Κ. 66/2015 ο.π., με τις αυτόθι παραπομπές).

10. Με την διάταξη του άρθρου 10 παρ. 1 ν. 2690/1999 (Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας) που εφαρμόζεται στο προκείμενο, αποτυπώνεται η γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, σύμφωνα με την οποία οι προθεσμίες που τάσσονται από τον νομοθέτη και αφορούν σε ενέργειες του διοικούμενου προς τη διοίκηση έχουν κατά κανόνα, αποκλειστικό χαρακτήρα, υπό την έννοια ότι η πάροδος ορισμένου χρόνου επιφέρει την απώλεια του δικαιώματος. Υπέρβαση των προθεσμιών συγχωρείται μόνο σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας ή όταν γίνεται επίκληση από τον ενδιαφερόμενο γεγονότων γνωστών στη Διοίκηση (βλ. σχετ. ΝΣΚ 17/2016, με τις σχετικές παραπομπές, επίσης ΝΣΚ 146/2013). Αντίθετα, οι προθεσμίες που αφορούν σε ενέργειες της Διοίκησης, αποβλέποντας στην λειτουργική αποτελεσματικότητά της και στην ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων προς τον πολίτη υπηρεσιών (βλ. προοίμιο εισηγητικής έκθεσης του ν. 2690/1999, καθώς και ΣτΕ Ολομ. 3004/2010, ΣτΕ 1376/2018, 92/2016, 2826/2014), έχουν ενδεικτικό χαρακτήρα, εκτός εάν ορίζεται άλλως από τις διατάξεις που τις προβλέπουν (βλ. σχετ. Γκέρτσος-Πυργάκης «Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας», εκδ. 2015, σελ. 158, Σολδάτος «Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας», εκδ. 2000, σελ. 113).

Περαιτέρω, κατά τη σαφή ρύθμιση των διατάξεων της παραγράφου 4 του ίδιου άρθρου, εάν επιβάλλεται από διατάξεις (τυπικού νόμου ή κανονιστικής πράξης) η συνυποβολή ενώπιον της διοικητικής αρχής μαζί με την αίτηση του ενδιαφερόμενου, σχετικών πιστοποιητικών, δικαιολογητικών ή άλλων δημοσίων εγγράφων, σε ορισμένη προθεσμία και αυτά δεν είναι δυνατόν να υποβληθούν εξ' αιτίας λόγων, που δεν αφορούν στον διοικούμενο, αλλά στην αρμόδια για την έκδοσή τους υπηρεσία, τότε αρκεί η εμπρόθεσμη κατάθεση

της αίτησης αυτού, με μνεία, όμως, σ' αυτήν της αιτίας της μη συνυποβολής των λοιπών απαιτούμενων δημοσίων εγγράφων. Ανεξαρτήτως τούτου, πάντως, δεν αποκλείεται, η προσκόμιση περαιτέρω δικαιολογητικών και μάλιστα μετά την λήξη της σχετικής προθεσμίας, εφόσον αυτά δεν αποτελούν νέα στοιχεία, αλλά συμπλήρωση των κατατεθέντων (βλ. σχετ. Δ.Εφ.Πειρ. 26/2022 Τάχος : «Ερμηνεία Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας», εκδ. 2006, σελ. 405). Οίκοθεν νοείται, πάντως, ότι η αποκλειστική προθεσμία, η οποία τάσσεται σε δεδομένη περίπτωση για την υποβολή από τον διοικούμενο συγκεκριμένων δικαιολογητικών, αφορά στα, πράγματι, ζητούμενα δικαιολογητικά και όχι σε εκείνα τα οποία επιπροσθέτως και με δική του βούληση προσκομίζει ο ενδιαφερόμενος, προκειμένου να στηρίξει το αίτημά μου προσδίδοντας, όμως, διαφορετική ερμηνεία στο περιεχόμενο των διατάξεων, που αφορούν στην υπόθεσή του από εκείνη που έχει προσδώσει η διοικητική αρχή.

10. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως έχει αναφερθεί ανωτέρω, η διοίκηση με βάση τις υπ. αριθμ. 14/20-07-2001 και 3/17-06-2016 Συγκλητικές αποφάσεις του Ιδρύματος έχει εκδώσει την από 20/01/2023 «Ανακοίνωση-Πρόσκληση απευθυνόμενη προς κάθε ενδιαφερόμενο, προκειμένου να χορηγηθεί για το έτος 2022 το από την διαθέτιδα Μαρία χήρα Ανδρέα Πλουμιστού οριζόμενο ετήσιο χρηματικό βραβείο. Η βούληση της διαθέτιδος έχει αποτυπωθεί στην υπ' αριθμ. 79052/01-10-1970 δημόσια διαθήκη του συμβολαιογράφου Αθηνών Πολύδωρου Βαρδουλάκη και το ενδιαφέρον ενταύθα σημείο έχει ως εξής : «(χορηγώ) ως ετήσιον βραβείον, εις μνήμην του αιμνήστου συζύγου μου Αρχιτέκτονος Ανδρέα Πλουμιστού δια διάρκειαν έτους εις τον καθ' έκαστον σχολικόν έτος αποφοιτούντα της ανωτάτης Σχολής Αρχιτεκτόνων του Πολυτεχνείου σπουδαστήν `Ελληνα το γένος και την υπηκοότητα άπορον .....». Η καταβολή, κατά τα ανωτέρω, χρηματικού βραβείου σε άπορο σπουδαστή αποτελεί αναμφισβήτητα «κοινωφελή σκοπό», σύμφωνα με τις προπαρατεθείσες διατάξεις των άρθρων 109 παρ. 1 του Συντάγματος και 1 παρ. 3 ν. 4182/2013. Περαιτέρω, για τον προσδιορισμό της έννοιας του «απόρου» σε αρμονία προς την βούληση της διαθέτιδος το Ε.Μ.Π. με τις πιο πάνω αποφάσεις της Συγκλήτου του, οι οποίες αποτέλεσαν έρεισμα για την έκδοση της σχετικής πρόσκλησης της ερωτώσας υπηρεσίας, διατυπώθηκε μαθηματικός τύπος, του οποίου το εξαγόμενο

αποτέλεσμα συναρτάται από το συνολικό οικογενειακό και όχι μόνο το ατομικό εισόδημα του υποψηφίου. Οι ανωτέρω αποφάσεις της Συγκλήτου αποτελούν την αντίληψη της διοίκησης για το περιεχόμενο της αόριστης νομικής έννοιας του «απόρου» και εφαρμόζονται ανεξάρτητα από τις αντιρρήσεις και τις διαφορετικές απόψεις, τις οποίες διατυπώνει ο αιτών, μέχρι την τυχόν τροποποίησή τους από την διοίκηση, η οποία, πάντοτε, έχει την δυνατότητα, μεταβάλλοντας άποψη, να ρυθμίσει με διαφορετικό τρόπο το θέμα.

Πάντως, ανεξαρτήτως των ανωτέρω, ζήτημα εκπρόθεσμης υποβολής δικαιολογητικών, από το υποψήφιο, στην παρούσα περίπτωση, δεν πρέπει να τίθεται, δεδομένου ότι τα προσκομισθέντα από αυτόν στοιχεία δεν είχαν ζητηθεί (εύλογα) από την υπηρεσία, αλλά κατετέθησαν από τον ενδιαφερόμενο προς υποστήριξη της διαφορετικής ερμηνευτικής άποψής του στην έννοια του «απόρου» από εκείνη που έχει προσδώσει η διοίκηση.

Συμπέρασμα

11. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με όσα ανωτέρω έχουν αναλυτικά αναφερθεί, οι απαντήσεις, οι οποίες προσήκουν στους προβληματισμούς της Υπηρεσίας, κατά την σειρά που διατυπώνονται από αυτήν, είναι οι ακόλουθες :

α) Η προσκόμιση των δικαιολογητικών, που έχει λάβει χώρα από τον υποψήφιο φοιτητή Ε.Ε. με την από 03/04/2023 (αριθμ. πρωτ. 17000/2023) αίτησή του δεν θεωρείται εκπρόθεσμη, αλλά αλυσιτελής, (χωρίς ωφέλεια για αυτόν), δεδομένου ότι κατατέθησαν, επί πλέον των ζητηθέντων, και για την υποστήριξη της διαφορετικής ερμηνευτικής άποψής του στην έννοια του «απόρου» από εκείνη που έχει προσδώσει σ' αυτήν η διοίκηση.

β) Ο συγκεκριμένος υποψήφιος, δεν έχει δυνατότητα να ζητά να ληφθεί υπ' όψη μόνο το ύψος των δικών του (ατομικών) εισοδημάτων του αναφερόμενου φορολογικού έτους, επικαλούμενος την δική του ερμηνευτική εκδοχή, εν όψει του υπάρχοντος διοικητικού πλαισίου.

Ο Γνωμοδοτών

Περικλής Αγγέλου

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

